

[Hartvig Frisch.]

Side har haft Held til at finde en Form, som har Udsigt til at vinde Tilslutning fra store Kredse, ogsaa fra Kredse, som hidtil synes at have staaet ret skarpt over for hinanden i dette Spørgsmaal.

Jeg gaar dernæst over til § 75, hvortil er stillet Ændringsforslagene Nr. 59 og 60. Der har Flertallet valgt en Formulering, som fandtes i det foreløbige Ændringsforslag, som stilledes af Venstre. Jeg for mit Vedkommende erkendte straks, at jeg syntes, det var en udmærket Formulering, de havde givet den — der er maaske en lille Ændring deri, men i Hovedsagen er den opretholdt. Stykket affattes saaledes: „Den personlige Frihed er ukrænkelig. Paa Grund af sin politiske eller religiøse Overbevisning kan ingen dansk Borger underkastes nogen Form for Frihedsberøvelse.“

Da Kommissionens Flertal stillede sit Forslag, var man gaaet den Vej først at undtage de Tilfælde, hvor Frihedsberøvelse i Kraft af dansk Lovgivning kan finde Sted, og derefter sige, at ingen anden Form for Frihedsberøvelse kan finde Sted. Men jeg finder, at det er langt rigtigere at give Bestemmelsen den negative Form, som Venstre har givet den, men saa finder jeg ikke, at det positive Stykke er nødvendigt. Derfor stiller vi ikke Forslag om, at det tidligere 1ste Stykke skal opretholdes. Vi indsætter den gamle Grundlovs 1ste Stykke, som vedrører Strafferetsplejen, og som begynder med Ordene: Enhver, der anholdes, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer. Jeg skal om 1ste Stykke lige tilføje den Bemærkning, at det, vi vil fastslaa, er, at paa Grund af sin politiske eller religiøse Overbevisning kan ingen underkastes Frihedsberøvelse, men vi er ganske klar over, at enten en politisk eller religiøs Overbevisning selvfølgelig kan faa Mennesker til at begaa Handlinger eller undlade at begaa Handlinger, hvilket kan bringe dem i Konflikt med Straffeloven, men i saa Tilfælde er det disse Handlinger eller Undladelsen af disse Handlinger, som fører til Frihedsberøvelsen, og ikke selve Overbevisningen.

Ændringsforslag Nr. 63 er redaktionelt. Det hænger sammen med det, jeg før nævnte om Ordene „endeligt vedtaget“ og den Betydning, det har.

Ændringsforslag Nr. 64 vedrører § 77, 3die Stykke, der omhandler Ekspropriation af Ejendomme. Naar der i et Lovforslag er saadanne Ekspropriationsbestemmelser, kan en Trediedel af Rigsdagens Medlemmer

efter den nuværende Formulering senest 12 Søgnedage efter Forslagets endelige Vedtagelse kræve, at det først indstilles til kongelig Stadfæstelse, naar nye Valg til Rigsdagen har fundet Sted. Først ret sent under Udvalgsbehandlingen blev vi klar over, at dette kommer til at kollidere med Reglerne i Folkeafstemningsparagraffen, og at der i hvert Tilfælde maatte tages Standpunkt til, hvilken af de to Paragraffer der skulde sejre, naar de kolliderede. Det Standpunkt, man inden for Flertallet har taget, er dette, at hvis der angaaende en Lov, der indeholder Ekspropriation, af den nødvendige Trediedel er krævet Udsættelse, saa sejrer Udsættelsen, og saa kan der ikke kræves Folkeafstemning; er der derimod angaaende en Lov, der indeholder Ekspropriation, ikke krævet Udsættelse, har denne nødvendige Trediedel ikke meldt sig, saa kan Lovforslaget underkastes Folkeafstemning, saa sejrer § 59, saa kommer der ikke nogen Konflikt. Men samtidig er man klar over, at Spørgsmaalet om Fristen 12 Søgnedage maa klares; ellers kunde en Konflikt opstaa med Hensyn til Terminerne. Derfor foreslaas i Ændringsforslag Nr. 64 de 12 Søgnedage ændret til 3 Søgnedage, hvilket ikke, efter hvad man fortæller mig, skulde støde paa nogen som helst Vanskelighed over for de Ønsker, man har om at have en vis Frist til at indbringe Krav om Udsættelse.

Jeg gaar derefter over til § 82, Ændringsforslag Nr. 68. Det er den meget omstridte Paragraf om Foreningsfriheden. Man er her inden for Flertallet gaaet til en ændret Formulering. Det har vist sig baade under Forhandlingerne her i Salen og i Debatter rundt omkring, at der havde dannet sig den Opfattelse, at Ordene „Omstyrtning af denne Grundlov“ ogsaa omfattede, at man ved fredelige Midler vilde ændre Grundloven, hvilket slet ikke har været Hensigten, da der netop fra vor Side var tænkt paa voldelig Omstyrtning. Jeg har tidligere sagt, at naar vi ikke brugte Udtrykket „voldelig Omstyrtning“, var det, fordi Juristerne gjorde opmærksom paa, at „Omstyrtning“ betød „voldelig Omstyrtning“. Men da dette blev saa skarpt angrebet, og det slet ikke havde været Kommissionens Hensigt, har vi fulgt den Retningslinie, at vi i Ændringsforslaget skubber hele Stykket om „Foreninger, der virker ved eller søger at naa deres Maal ved Vold, Anstiftelse af Vold el. lign. strafbar Paavirkning af anderledes tænkende“, op i Spidsen af Paragraffen, og derefter følger saa: eller virker for at berøve Borgerne